

Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣ

Δέθηκε για πάντα η μνήμη του Αλέξη
με την μνήμη της Εξέγερσης

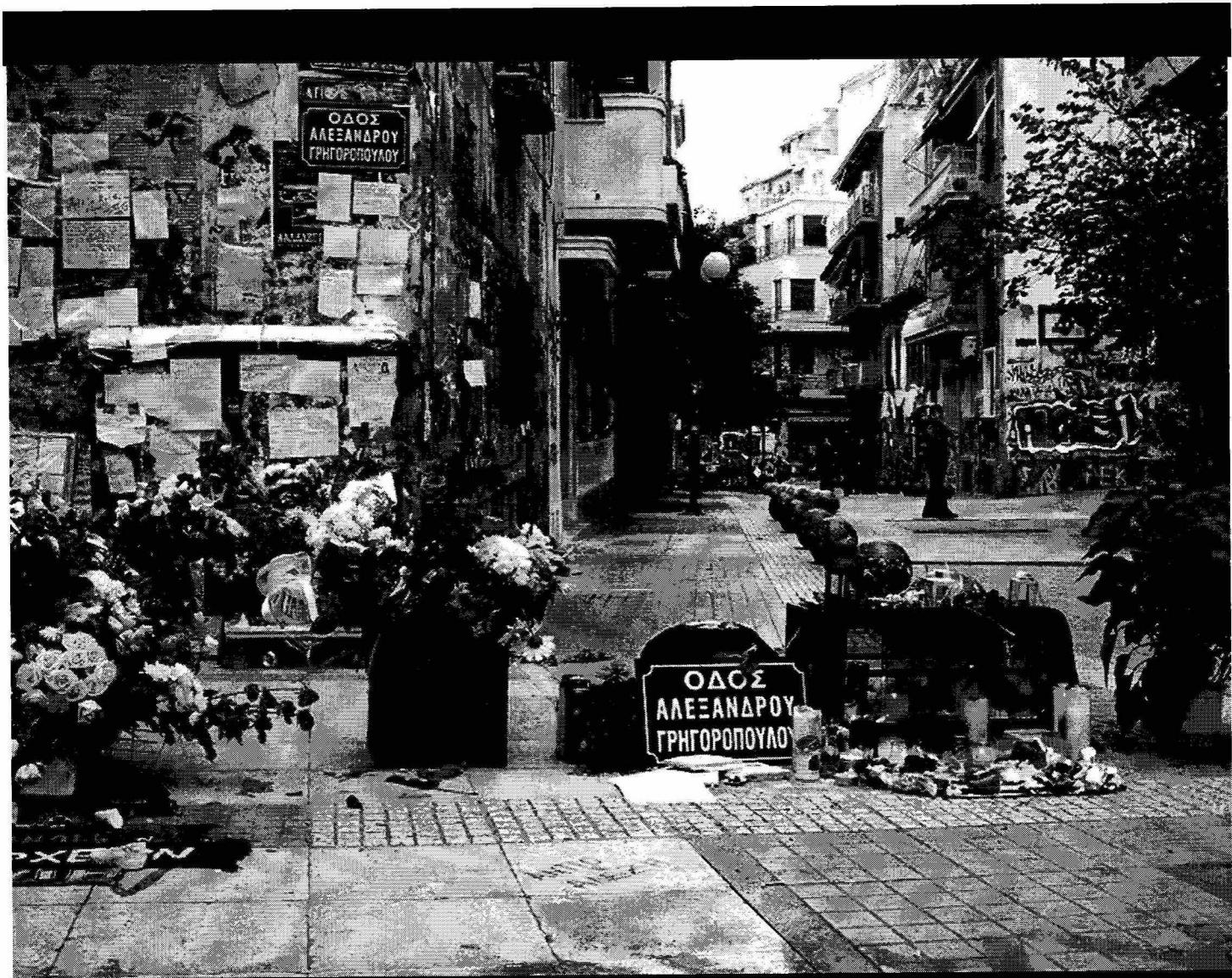
εκείνες τις νύχτες του Δεκέμβρη...

ΤΡΕΜΕΤΕ ΤΥΡΑΝΝΟΙ !

ΤΡΕΜΕΤΕ ΤΥΜΒΩΡΥΧΟΙ !

ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΣΑΣ ΕΧΟΥΝ ΜΕΤΡΗΘΕΙ...

ΑΘΗΝΑ, 6 ΔΕΚΕΜΒΡΗ 2012 - τεύχος 371

4 ΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΑΛΕΞΗ...

ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥΣ ΕΧΟΥΝ ΜΕΤΡΗΘΕΙ...

Το επιβεβαιώνουν οι σπασμωδικές δηλώσεις του «πρωθυπουργού» και των συνεταίρων του.

Το επιβεβαιώνουν οι πανικόβλητοι λεονταρισμοί της «αντιπολίτευσης»...

Το επιβεβαιώνουν τα τρομοκρατημένα γρυλίσματα του «υπουργού προστασίας του πολίτη», των οργάνων του, των χιτλερικών εξαρτημάτων του...

Το επιβεβαιώνουν οι ένοχες σιωπές των ΜΜΕ...

Το επιβεβαιώνουν οι αγωνιώδεις πυροσβεστικές οιμωγές τους...

ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ ΧΥΘΗΚΕ ΑΔΙΚΑ. ΔΕΝ ΧΥΘΗΚΕ ΜΑΤΑΙΑ !

Τέσσερα χρόνια έχουν περάσει κι η εξουσία το τρέμει. Όπως το έτρεμε τότε. Όπως θα το τρέμει αύριο

ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ - του κάθε Αλέξη - ΕΒΑΨΕ ΑΝΕΞΙΤΗΛΑ ΤΟΝ ΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ - του κάθε Λαού, της κάθε ιστορικής στιγμής.

ΣΗΜΕΡΑ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ. ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.
Οι τύραννοι δεν θα διστάσουν να χύσουν κι άλλο αίμα. Πιστεύουν πως μπορούν να πνίξουν στο αίμα των αγωνιστών την Ανθρωπότητα...

**ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥΣ, ΟΜΩΣ, ΜΕΤΡΗΘΗΚΑΝ ΠΙΑ
ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΦΡΙΧΤΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΜΕΝΕΙ !**

Το τέρας της εξουσίας έχει πληγωθεί καίρια. Δεν έχει, όμως, σκοτωθεί ακόμα.
Τραυματισμένο, τρομαγμένο, απελπισμένο, ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΚΟΜΗ ΠΙΟ ΑΓΡΙΟ. ΑΚΟΜΗ ΠΙΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ.

Ας μην το φοβόμαστε... Ας μην το υποτιμούμε...

Στην επιθανάτια αγωνία του, θα προσπαθήσει να πάρει μαζί του στον όλεθρο τους πάντες και τα πάντα.

Ας μην τού κάνουμε την χάρη.

Ο ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ !

...στρατιώτη μου, τη μάχη θα κερδίσει
όποιος πολύ το λαχταράει να ΖΗΣΕΙ...

Remember, remember the 6th of December

Γιατί κανένας Δεκέμβρης δεν τέλειωσε ποτέ [1]

Της Ειρήνης Γαϊτάνου

Έχουν περάσει μόλις τρία χρόνια από την νεολαιίστικη εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008. Σε αυτά τα τρία χρόνια ο ιστορικός χρόνος υπήρξε πράγματι εξαιρετικά συμπυκνωμένος: Νεοφιλελεύθερες αναδιαρθρώσεις, η Ελλάδα στο μηχανισμό της «τρόικας», σειρά γενικών απεργιών (δύο από τις οποίες 48ωρες - οι πρώτες μετά την πτώση της χούντας), εκατοντάδες κλαδικές, κινητοποιήσεις σε πανεπιστήμια και χώρους εκπαίδευσης, αλλά και το «κίνημα των πλατειών». Ήταν αυτό το τελευταίο που χαρακτηρίστηκε από μεγάλο βάθος, καινοτομίες, ριζοσπαστισμό και αντιφάσεις, που διεκδίκησε για πρώτη φορά τη συγκρότηση νέων σχέσεων των ανθρώπων με την πολιτική και το πολιτικό εν γένει. Για πρώτη φορά; Και ο Δεκέμβρης;

Ας είμαστε ειλικρινείς. Ο Δεκέμβρης επιδιώχθηκε γρήγορα να ξεχαστεί. Παρά το εξαιρετικό βάθος του (σε ό, τι αφορά τη χωρική και τη χρονική διάσταση, τη διάρκειά του, τη διάχυση στην πόλη, τις πρωτοβουλίες και τον πειραματισμό στο επίπεδο των μορφών πάλης, τον αντισυστημικό του χαρακτήρα, τη βίαιη αντιπαράθεση με το κράτος και την πολιτική εξουσία), και παρά την σημαντική κοινωνική νομιμοποίηση της οποίας έχαιρε κατά τη διάρκεια της εξέλιξης του, ο Δεκέμβρης δεν μελετήθηκε, δεν συζητήθηκε στα σοβαρά, δεν συστηματοποιήθηκε η συμβολή του. Ο κυρίαρχος πολιτικός λόγος (από τα ΜΜΕ ως τους αλαλάζοντες «διανοούμενους», τους στρατευμένους μέχρι τέλους στο άρμα του νεοφιλελεύθερισμού) επιστράτευσε όλα του τα όπλα μετά το τέλος της εξέγερσης: για να συκοφαντήσει τα χαρακτηριστικά της, προκειμένου να αναιρέσει τη δυναμική της, να αμφισβητήσει το χαρακτήρα της ως εξέγερση. Ακόμα όμως και οι πολιτικοί χώροι που συμμετείχαν σε αυτήν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, βιάστηκαν να ξεπεράσουν την αμηχανία που ένιωθαν κατά την ανάπτυξή της: είτε αποφεύγοντας και, οριακά, ξεχνώντας τη συζήτηση (τμήματα της αριστεράς), είτε προσδίδοντάς της χαρακτηριστικά συγκεκριμένων πολιτικών χώρων (τμήματα της αναρχίας).

Στην πραγματικότητα η εξέγερση του Δεκέμβρη ήταν το πρώτο κοινωνικό ζέσπασμα της παρούσας περιόδου πολιτικής κρίσης του νεοφιλελεύθερισμού, ένα κοινωνικό γεγονός που έθεσε το ερώτημα της συγκρότησης νέων σχέσεων των ανθρώπων με την πολιτική. Στο περιθώριο ή και ενάντια στις παραδοσιακές μορφές άσκησης πολιτικής και τους κατεστημένους τρόπους πολιτικής οργάνωσης, πρότεινε μια εντελώς νέα πολιτική συγκρότηση και στράτευση, προκρίνοντας τις αρχές της αμεσοδημοκρατίας και της ευρείας συμμετοχής, τόσο στις μορφές πάλης όσο και στη λήψη των αποφάσεων. Επανέφερε ως κυρίαρχα στοιχεία, αλλά και ως διακυβεύματα, τα πεδία της καθημερινής ζωής και του δημοσίου χώρου. Διακήρυξε ότι η εξέγερση “ή θα είναι γιορτή ή τίποτα”, με την υλοποίηση πολλών και διαφορετικών πολιτιστικών πρωτοβουλιών (με την ευρεία έννοια του πολιτισμού). Πρωτοστάτησε στην ανασυγκρότηση του πρωτοβάθμιου συνδικαλισμού. Ήταν εκείνες τις μέρες που η πρωτοβουλία των πρωτοβάθμιων σωματείων πρωτεμφανίστηκε με μαζικούς όρους, σε ρήξη με τον γραφειοκρατικοποιημένο επίσημο συνδικαλισμό (και ορόσημο την κατάληψη της ΓΣΕΕ), σηματοδοτώντας έτσι την πρώτη μαζική εφόρμηση της νεολαίας της ελαστικής απασχόλησης στο προσκήνιο.

Ο Δεκέμβρης προσπάθησε να συνδεθεί με κινήματα και πρωτοβουλίες στο εξωτερικό. Θεμελίωσε με συλλογικούς όρους δομές αλληλεγγύης (ιδίως μετά την απόπειρα δολοφονίας ενάντια στην Κωνσταντίνα Κούνεβα) και πυροδότησε την ευρεία χρήση των μέσων εναλλακτικής πληροφόρησης. Ήταν εκείνες τις μέρες που για πρώτη φορά μετανάστες συμμετείχαν σε μια εξέγερση με μαζικούς όρους, αν και χωρίς αναγνωρισμένα πολιτικά δικαιώματα [2], διευρύνοντας τα όρια της πολιτικής κοινότητας και θέτοντας το δημοκρατικό πρόβλημα ως πρόβλημα υπέρβασης ορίων [3]. Οι μέρες αυτές έδωσαν επίσημης το έναντισμα για δεκάδες καταλήψεις κτιρίων και δημοσίων χώρων, που κράτησαν για μήνες μετά την εξέγερση, και πολλές υπάρχουν ακόμα.

Ο Δεκέμβρης αποκάλυψε τη συστημική βία, οικονομική, φυσική και συμβολική. Αρνήθηκε να αναγνωρίσει το κρατικό μονοπάλιο στη βία, συγκρούστηκε και επιτέθηκε ενάντια στα οικονομικά και πολιτικά σύμβολα της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Γκρέμισε τον πυρήνα του κυρίαρχου πολιτικού λόγου γύρω από τη βία: ότι, απ' όπου κι αν πρόρχεται, η βία αποτελεί μια προσωρινή εκτροπή από ένα ειρηνικό status quo, που υποτίθεται πως εκπροσωπεί τον «κανόνα» στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες. Ο μύθος αυτός σήμερα καταρρίπτεται πιο εκκωφαντικά από ποτέ, καθώς ο νεοφιλελεύθερισμός καταφεύγει σε όλο και πιο αυταρχικές μορφές διακυβέρνησης και πολιτικές εντονότερου κοινωνικού και πολιτικού αποκλεισμού.

Στο έδαφος μιας κρίσης οικονομικής και κοινωνικής, που πλήττει ευρύτατα κοινωνικά στρώματα, μιας

κρίσης πολιτικής εκπροσώπησης και νομιμοποίησης του κράτους και των μηχανισμών του, όπως και των θεσμών, και μιας κρίσης γηγεμονίας του νεοφιλελευθερισμού που εκείνη την περίοδο να παίρνει έδειχνε τις διαστάσεις της, πλήττοντας κατά κύριο λόγο τη νεολαία, ο Δεκέμβρης προέβαλε τη δυνατότητα μιας νέας, ευρείας κοινωνικής συμμαχίας: οι διαφορετικές υποκατηγορίες της νεολαίας – μαθητές, φοιτητές, ελαστικά εργαζόμενοι και άνεργοι, μετανάστες, νέοι του περιθωρίου – δεν συμμετείχαν με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και διεκδικήσεις των επιμέρους ταυτοτήτων τους, αλλά στη βάση μιας διαμορφούμενης κοινής ταυτότητας, που δεν αναιρούσε, αλλά σεβόταν τις επιμέρους διαφορές [4].

Σε κάθε περίπτωση, το (ναρκοθετημένο) ερώτημα αν θα θέλαμε έναν ακόμα Δεκέμβρη υπεκφεύγει. Κανένας Δεκέμβρης, Μάης ή Οκτώβρης δεν μπορεί (ευτυχώς, γι' αυτούς που εξακολουθούν πραγματικά να στρατεύονται στο όραμα της επαναστατικής κοινωνικής αλλαγής και που δεν πιστεύουν ότι το τέλος του καπιταλισμού είναι σενάριο επιστημονικής φαντασίας), κανένας δεν μπορεί να είναι επανάληψη οποιουδήποτε Δεκέμβρη, Μάη ή Οκτώβρη. Υπεκφεύγει, όμως, το ερώτημα αυτό για έναν κυρίως λόγο: η δύσκολη αλήθεια της εξέγερσης είναι πως βασικό πρόβλημα του Δεκέμβρη, όπως και κάθε άλλης εξέγερσης ή κινήματος πριν και μετά, είναι η έλλειψη ενός πολιτικού υποκειμένου που θα ξεπερνά το σημερινό κατακερματισμό, το συμβιβασμό, τη φοβικότητα, τη στρατηγική ανεπάρκεια, την έλλειψη οράματος και πολιτισμού. Που θα εμπιστεύεται και θα διδάσκεται από τις κινήσεις των μαζών, πολιτικοποιώντας και ριζοσπαστικοποιώντας τις ταυτόχρονα. Που θα αφήνεται να οδηγηθεί από τη νέα εμπειρία, ώστε να μπορέσει να παρέμβει σε αυτήν [5]. Αυτό είναι το πραγματικό ζήτημα που έθεσε ο Δεκέμβρης, ο οποίος άλλωστε από την αρχή δήλωσε ότι δεν διεκδικούσε να είναι απάντηση, αλλά ερώτηση. Αυτό είναι το πραγματικό ζήτημα που τίθεται από τότε, κάθε μέρα, στους δρόμους του αγώνα και της σύγκρουσης. Ως τότε, ας κρατήσουμε την αισιόδοξη διαπίστωση του Ζιλ Ντελέζ, στην οποία συνήθιζε να παραπέμπει ο Ντανιέλ Μπενσαΐντ: «Αρχίζουμε πάντα από τη μέση».

Η Ειρήνη Γαϊτάνου είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια πολιτικών επιστημών.

Σημειώσεις

[1] Από στίχο του τραγουδιού «Οργή», του συγκροτήματος Μεθυσμένα Ξωτικά (διασκευή του τραγουδιού «La rage» της Keny Arcana).

[2] Σύμφωνα με τον Αντρέα Καλύβα, πρόκειται για πολίτες χωρίς πολιτικά δικαιώματα, πολίτες *de facto* και όχι *de jure*, που αμφισβητούν τον πολιτικό αποκλεισμό τους δια της συμμετοχής τους. Στο A. Kalyvas, An Anomaly? Some Reflections on the Greek December 2008, Constellations (17.2), 2010.

[3] Bλ. J. Ranciere, «Democracy, Republic, Representation», Constellations (13.3), 2006, p. 300.

[4] Πρόκειται για μια «ενότητα μέσα στη διαφορά». Μαρία Καραμεσίνη, Οι δυσκολίες επαγγελματικής αποκατάστασης των νέων στην Ελλάδα, εφημερίδα Εποχή, 18.01.2009.

[5] S. Kouvelakis, Pour une politique de l'insurrection. Reflexions à partir du decembre grec: Notes sur la strategie, αδημοσίευτο χειρόγραφο.

Το άρθρο της Ε.Γ. αναρτήθηκε στο διαδίκτυο. το 2011. Το ξεχωρίσαμε ανάμεσα σε χιλιάδες άλλα κείμενα (270.000 κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο υπήρχαν στο διαδίκτυο σήμερα τα ξημερώματα). Μάς φάνηκε τουλάχιστον πολύ ενδιαφέρον
Το αναδημοσίευσμε χωρίς σχόλια.

Ο Αναρχικός δεν είναι όργανο καμμιάς συγκεκριμένης Αναρχικής ομάδας. Όσοι συμμετέχουν στην έκδοσή του αγωνίζονται για μιαν ελεύθερη, αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία, απαλλαγμένη από κάθε μορφής εξουσία και εμπορικούς - κερδοσκοπικούς "νόμους". Στα παραπάνω πλαίσια δεν απαιτείται η καταβολή κανενός είδους αντιτίμου για την απόκτηση του τεύχους. Οικονομική και κάθε άλλη ενίσχυση (συνεργασίες, υποδείξεις, ειδήσεις) είναι ευπρόσδεκτη από όσους συμφωνούν με τις παραπάνω αρχές μας. Η αναπαραγωγή όλης ή μέρους της ύλης, όχι μόνο επιτρέπεται, αλλά και αποτελεί επιδίωξή μας. Η αξιοπρέπεια - και μόνο - επιβάλλει την αναφορά της πηγής των αναδημοσιευμάτων.

«Είσαι δημοκράτης;». «Όχι». «Μήπως είσαι φιλελεύθερος?». «Όχι, καθόλου». «Τι είσαι τότε?». «Είμαι αναρχικός». Πιέρ Ζοζέφ Προυντόν

Στο προηγούμενο τεύχος το κείμενο με τον τίτλο «Ηθικά διλήμματα», ξεκινούσε μ'ένα λάθος που –να'ναι καλά- επισήμαναν οι πιστοί μας αναγνώστες με την γνωστή τους διακριτικότητα: «Μα τόσο χαζός είσαι και ξεκίνησες το κείμενο γράφοντας τον ανύπαρκτο όρο «Κρατική δημοκρατία»; Δήμος και Κράτος! ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ! Η δημοκρατία προϋποθέτει το κράτος!». Το κράτος όμως προϋποθέτει την δημοκρατία; Αλλά για μισό για ποιο κράτος μιλάμε; Ας δούμε τι λέει ο αστός συνταγματολόγος **Κ. Μαυριάς** (Συνταγματικό Δίκαιο, Δεύτερη Έκδοση κατά το αναθεωρημένο Σύνταγμα, σελ. 49):

«Σχετικά με την ετυμολογία ο όρος «κράτος» και οι αντίστοιχοι προς αυτό όρους διαφέρουν. Το κράτος προέρχεται από το ρήμα κρατώ που σημαίνει έχω ισχύ, υπερισχύω. Αντίθετα οι όροι «Etat, State, Stato, Staat, Estado» αποτελούν γλωσσική μετεξέλιξη του λατινικού «status» που αποδίδει κατά κυριολεξία την κατάσταση του ίστασθαι, κατά το Μεσαίωνα, το νομικό καθεστώς των φυσικών προσώπων και, από το 16ο αιώνα, την αναγωγή των τάξεων μιας ανθρώπινης κοινωνίας στο επίπεδο της πολιτικής της ενότητας. Πρόκειται για όρο που κατέλαβε τη θέση που ανήκε στην civitas, στο status civitatis, στο status rei publicae και στο status Romanus, όρους που χρησιμοποιούσαν οι Ρωμαίοι συγγραφείς και πολιτικοί προς υπόδειξη του ρωμαϊκού κράτους, τους τρεις δε πρώτους και μεταγενέστεροι συγγραφείς προς υπόδειξη του κράτους εν γένει.

Γνρίζουμε όμως στο όρο «δημοκρατία» και αναδημοσιεύουμε αποσπάσματα από το βιβλίο του Amedeo Bertolo «Πέρα από τη Δημοκρατία: Αναρχία», εκδόσεις Ευτοπία, (2011, <http://archive.eutopia.gr/archive/item/457?lang=el>)

Η δημοκρατία, όπως γίνεται γενικά αντιληπτή και όπως την εκθειάζουν διάφοροι αυτόκλητοι φιλελεύθεροι δημοκράτες, είναι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία και όχι η δημοκρατία καθαυτή. Ακόμα και η «λαϊκή δημοκρατία» των πρώην αυτοαποκαλούμενων σοσιαλιστικών κρατών ήταν αντιπροσωπευτική δημοκρατία, με τους δικούς της φυσικά όρους. Ακόμα και ο φασισμός ήταν με τον τρόπο του μια αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Η «πολιτική τάξη» του αντιπροσώπευε τον ιταλικό «δήμο» ήταν απλώς οι μορφές αντιπροσώπευσης που διέφεραν από αυτές των πλουραλιστικών πολιτικών συστημάτων. Δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι η ελευθερία του λόγου, του τύπου, της συναναστροφής... ήταν περιορισμένη. Άλλα τότε ό,τι ανήκει στη φιλελεύθερη σφαίρα δεν ανήκει κατ' ανάγκη και στη δημοκρατική.

Δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς ότι, στην αυγή του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, το φασιστικό καθεστώς απολάμβανε της υποστήριξης, ενεργητικής ή παθητικής, της πλειονότητας των Ιταλών, δηλαδή του λαού. Ούτε ότι η Camera dei Fasci e delle Corporazioni (η ιταλική φασιστική βουλή) δεν ήταν ένα εκλεγμένο σώμα που αντιπροσώπευε το δήμο. Ένας φίλος μου αναρχικός από την Πορτογαλία μου επεσήμανε ότι το καθεστώς του Antonio Salazar έκανε τακτικά ημιδημοκρατικές εκλογές και τις κέρδιζε όλες. Ακόμα και στις τελευταίες, λίγο πριν από την «επανάσταση των γαρυφάλλων», το καθεστώς κέρδισε μια ομολογουμένως ισχνή πλειοψηφία. Δεν προσπαθώ να θέσω στο ίδιο επίπεδο το φασισμό και τη φιλελεύθερη δημοκρατία -τέτοιες λογικές ακροβασίες θα ταίριαζαν στο χειρότερο αναρχικό «junk shop». Προσπαθώ απλώς να δείξω ότι ο όρος δημοκρατία καλύπτει ένα σημασιολογικό χώρο που εκτείνεται από την άμεση δημοκρατία με την αυστηρή έννοια ως την εξουσιαστική δημοκρατία, περνώντας, μέσα από μορφές περιορισμένης και ελεγχόμενης εκπροσώπησης, σε μορφές αντιπροσώπευσης που είναι γενικά περιορισμένες (πραγματικά «περιορισμένοι συνεταιρισμοί») και ανανεώνονται περιοδικά μέσω της εκλογικής διαδικασίας (με τη διπλή έννοια της εκλογής και της επιλογής), μορφές που συνενώνουν τα στοιχεία της συμφωνίας και κοινής αποδοχής σε διαφορετικούς βαθμούς.

Είναι απολύτως φυσικό ότι η φιλελεύθερη αντιπροσωπευτική δημοκρατία θα πρέπει να βρίσκεται πλησιέστερα προς τον εξουσιαστικό πόλο παρά προς τον ελευθεριακό. Στην πραγματικότητα, αποτελεί το «ανθρώπινο πρόσωπο» της «λογικής» διάκρισης μεταξύ άρχοντα και αρχόμενου, το πολιτικό ανάλογο της διάκρισης μεταξύ κυριαρχούντων, της ταξικής διάρθρωσης της κοινωνίας και της ιεραρχικής δομής της....

Η δημοκρατία είναι η κυβέρνηση του δήμου [ελληνικά στο κείμενο], δηλαδή του λαού. Ο δήμος έχει ορισθεί με διάφορους τρόπους: στη βάση του φύλου, της ιδιότητας του πολίτη, του πλούτου, της ηλικίας και ούτω καθεξής... Ο Dahl λέει ότι μολονότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία μπορεί να έχει σημαντικότατα μειονεκτήματα (άλλος ένας ευφημισμός) δεν υπάρχει καλύτερη λύση... Εντούτοις, υπάρχει. Υπάρχει η εναλλακτική της άμεσης δημοκρατίας, διαρθρωμένης σ' ένα σύστημα ομοσπονδιών και συνομοσπονδιών, με την ευρύτερη έννοια, στα πλαίσια μιας πλήρως αποκεντρωμένης πολιτικής σφαίρας, στην οποία η εξουσιοδότηση, ακόμα και των εντολοδόχων στις βασικές κοινωνικές δομές, μπορεί να ανακληθεί και να περιοριστεί σε συγκεκριμένες

αποφάσεις (έχοντας ωστόσο το σχετικό χώρο για ελιγμούς) και όπου η εξουσία που μεταβιβάζεται σε μια συντονισμένη κατάσταση είναι πάντοτε μικρότερη από αυτήν που δε μεταβιβάζεται....

Αυτή θα ήταν μια δημοκρατία στην οποία οι «περιφερειακές» πολιτικές οντότητες (γειτονιές ή μικρές πόλεις ή περιφέρειες) δε συγκροτούνται στη βάση μιας κεντρικής μεταβιβασης εξουσιών από μια κεντρική εξουσία, αλλά μια δημοκρατία στην οποία το «κεντρικό» σώμα είναι ένα ομοσπονδιακό σύστημα, στο οποίο μεταβιβάζεται μερικά η εξουσία που πηγάζει από τη βάση. Δεν πρόκειται για ένα παιχνίδι λέξεων. Στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία, από την άλλη μεριά, η εξουσία λήψης αποφάσεων εκχωρείται σ' ένα σώμα επαγγελματών πολιτικών και η μόνη εξουσία που αφήνεται στο δήμο είναι αυτή της επιλογής των αντιπροσώπων του (υπό συνθήκες που επιτρέπουν τη διατύπωση βάσιμων αμφιβολιών σε σχέση με την πραγματική και συνειδητή ελευθερία επιλογής) και η εξουσία μεγαλώνει παρά μειώνεται καθώς κινούμαστε από την πολιτική «περιφέρεια» προς το κέντρο, από το τοπικό προς το εθνικό...

Μια δημοκρατία συμβατή με την αναρχική άρνηση της κυριαρχίας (και με πολιτικούς όρους της διάκρισης μεταξύ αρχόντων και αρχόμενων) είναι αναγκαστικά μια «άμεση» δημοκρατία με την έννοια που δώσαμε παραπάνω, δηλαδή μια δημοκρατία που βασίζεται πρωταρχικά σε δημοκρατικές συνελεύσεις και με ένα αναγκαίο αλλά ελεγχόμενο σύστημα προσωρινών πολιτικών εντολοδόχων. Οι εντολοδόχοι μπορεί να εκλέγονται ή να καθορίζονται με κλήρο (γιατί όχι; -έτσι συνέβαινε με τους αξιωματούχους στην κλασική Αθήνα), θα είναι όμως πραγματικοί εκπρόσωποι. Σε καμιά περίπτωση δεν θα υπάρχει μια πολιτική τάξη (το αν αποτελείται από ένα κόμμα ή από περισσότερα δεν κάνει καμιά διαφορά) αποκομμένη από το δήμο λόγω του απλού γεγονότος ότι συγκροτείται από επαγγελματίες πολιτικούς...

Το να σχεδιάζουμε μορφές άμεσης δημοκρατίας είναι ήδη μια κίνηση πέρα από τη δημοκρατία, όπως γίνεται αυτή γενικά αντιληπτή, δηλαδή ως αντιπροσωπευτική φιλελεύθερη δημοκρατία. Αυτός ο χώρος πέρα από τη δημοκρατία (όπως έχουμε ήδη πει περισσότερες από μία φορές) προϋποθέτει μια δημοκρατία που να είναι ταυτόχρονα ευρύτερη και διαφορετική. Η άμεση δημοκρατία δίνει πολύ μεγαλύτερη εξουσία σε κάθε άτομο που συναποτελεί το δήμο, διαχωρίζοντας, αποκεντρώνοντας και διαχέοντας την πολιτική δύναμη. Η άμεση δημοκρατία είναι μια διακριτική προσέγγιση της πολιτικής αναρχίας (απουσία κυριαρχίας) και στην πραγματικότητα, τόσο στη θεωρία (όπως με τον Προυντόν και τον Μπακούνιν) όσο και στην πράξη (στις διάφορες επαναστατικές καταστάσεις όπως στην Ισπανία το 1936, όπου οι αναρχικοί έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο) οι πολιτικές μορφές που προτείνονται και γίνονται αντικείμενο πρακτικής εφαρμογής είναι αυτές της «άμεσης δημοκρατίας σε ομοσπονδιακή βάση»...

...Ο αναρχισμός προχωρά πέρα από τη δημοκρατία και κατά μία ακόμη έννοια. Όπως έχουμε ήδη πει, ο αναρχισμός είναι μια αρχή οργάνωσης της πραγματικότητας, που προχωρά πέρα από την πολιτική σφαίρα (και πράγματι πέρα ακόμα και από την κοινωνική σφαίρα, αλλά αυτό το θέμα ξεπερνά τον ορίζοντα αυτού του άρθρου). Ως μια φιλοσοφική, ηθική και αισθητική αρχή επεκτείνεται πέρα από την πολιτική αρένα (που είναι αυτή της δημοκρατίας) και πράγματι την απορρίπτει. Εκτείνεται πέρα από αυτή, επειδή ακόμα και το ακραίο μοντέλο άμεσης δημοκρατίας δεν είναι πραγματικά επαρκές. Μια πρόσωπο με πρόσωπο συνέλευση μπορεί να περάσει ομόφωνες αποφάσεις που να είναι πραγματικά ασύμβατες με τον αναρχισμό. Η άμεση δημοκρατία της Αθήνας μπορούσε να κάψει τα βιβλία του Πυθαγόρα ή να καταδικάσει τον Σωκράτη σε θάνατο, αλλά κανείς δεν μπορεί να υποχρεώσει έναν αναρχικό να αποδεχτεί το δίκαιο μιας ετυμηγορίας που τιμωρεί ετερόδοξες ιδέες. Η ομοφωνία, ή ακόμα λιγότερο η πλειοψηφία, μπορεί να γίνονται αποδεκτές από τους αναρχικούς ως το κριτήριο για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων σε συγκεκριμένα πλαίσια, ποτέ όμως ως τρόπος λήψης αποφάσεων με απόλυτους όρους σε σχέση με το τι είναι καλό και τι κακό, τι είναι όμορφο και τι άσχημο.

Ακόμα και οι φιλελεύθεροι θεωρούν ότι ορισμένες περιοχές «ανθρώπινων δικαιωμάτων» εκτείνονται έξω από τον πλειοψηφικό μηχανισμό και έχουν αρκετές συνειδητές αμφιβολίες σε σχέση με την εξουσία της πλειοψηφίας. Για παράδειγμα: «σύμφωνα με το δημοκρατικό δόγμα, το απλό γεγονός ότι η πλειοψηφία θέλει κάτι είναι αρκετό για να κάνει αυτό το κάτι καλό. [...] η βούληση της πλειοψηφίας καθορίζει όχι μόνο ότι κάτι είναι νόμος, αλλά και ότι είναι ένας καλός νόμος». Και πάλι: «μπορεί να γίνει τουλάχιστον αντιληπτό ότι υπό την κυριαρχία μιας πολύ ομογενοποιημένης και δογματικής πλειοψηφίας, ένα δημοκρατικό καθεστώς θα μπορούσε να είναι εξίσου καταπιεστικό με τη χειρότερη δικτατορία» (Ο E. Colombo (“Della Polis”, δ.π.) μάλιστα λέει ότι, σύμφωνα με κάποιους ελληνιστές, ο όρος «δημοκρατία» (που δημιουργήθηκε από εχθρούς της δημοκρατίας) είναι ακατάλληλος καθώς «κράτος» σημαίνει κυριαρχία ή εξουσία που ασκείται από το ένα μέρος της κοινωνίας πάνω στο άλλο, ενώ η «νόμιμη εξουσία» είναι η αρχή. Θα ήταν συνεπώς πιο σωστό να μιλάμε για «δημαρχία» αντί για «δημοκρατία» και ίσως για «ακρατία» αντί για «αναρχία»).

...κατά τα λοιπά :

ΜΕΤΡΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ !!!